

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291.

6. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВО-ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СОК

Подгасєва О.А., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільськогосподарства імені Петра Василенка*

На сьогоднішній день у системі заходів по виведенню агропромислового комплексу України з кризового стану і забезпеченню його ефективного та стабільного розвитку особливе місце посідають інтеграція і кооперація, які поєднують в собі особисті, колективні і суспільні інтереси, створюють реальні передумови для більш ефективного розвитку економіки країни. В умовах крайньої обмеженості державних фінансових ресурсів вони є практично єдиними заходами з підвищення концентрації капіталу в сфері виробництва в контексті стабілізації економічного розвитку та підвищення ефективності функціонування АПК.

Розвиток кооперативного руху відбувається стрибкоподібно, у відповідності до генерації заходів державного регулювання обслуговуючої кооперації. Однак процес створення кооперативів у сфері здійснення ринкової діяльності сільськогосподарських виробників не став масовим явищем, а створені кооперативи працюють недостатньо ефективно та нестабільно [1].

Залишається відкритим питання щодо вирішення проблем, які заважають формуванню облікової політики та напрямів обліково-аналітичного забезпечення ефективного функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, з урахуванням усіх тонкощів та особливостей даного явища за умов євроінтеграційних перетворень в Україні.

Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи (далі – СОК) ставлять за мету не отримання прибутку, а здійснення діяльності з обслуговування сільськогосподарського та іншого виробництва учасників кооперації – членів СОК. Проте у процесі діяльності СОК можуть виникати надмірно сплачені суми за послуги членам СОК у разі, якщо фактична повна собівартість послуг виявиться меншою, ніж ціна, за якою члени СОК сплачували за послуги протягом періоду.

Установчі документи кооперативу мають містити наступні норми. Доходи та прибутки кооперативу використовуються виключно для фінансування видатків організації на поточну виробничу діяльність. Прибутки

---

* Науковий керівник – Крутько М.А., к.е.н., доцент

кооперативу заборонено розподіляти між засновниками та учасниками кооперативу, окрім випадків нарахування заробітної плати та нарахування ЄСВ. У випадку, якщо неприбутковий СОК вирішить припинити свою діяльність, то його активи, майно та бюджет мають бути безоплатно передані одній або декільком неприбутковим організаціям.

Найголовніше – в установчих документах кооперативу має бути чітко зазначено, що мета діяльності організації – надання послуг його членам, які спрямовані на мінімізацію витрат або максимізацію доходів від ведення сільського господарства. Якщо неприбутковий СОК хоче переробляти або виробляти продукцію для своїх членів, то в установчих документах має бути чітко написано «послуги з переробки та/або виробництва продукції для членів кооперативу». В іншому випадку кооператив вважатиметься виробничим, і позбавиться статусу неприбутковості [2].

Обов'язки головного бухгалтера СОК (особи, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку СОК (спеціаліст з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, аудиторською фірмою) такі:

- забезпечення дотримання в СОК встановлення єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;
- організація контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- прийняття участі в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів СОК;
- забезпечення перевірки стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах СОК (ст. 7 Закону про бухгалтерський облік).

СОК надано право визначати за погодженням з уповноваженим ним органом (посадовою особою – голова правління чи виконавчий директор) відповідно до установчих документів облікову політику СОК; обирати форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом про бухгалтерський облік, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних; розробляти систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначати права працівників на підписання бухгалтерських документів; затверджувати правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку; виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності СОК; визначати доцільність застосування міжнародних стандартів [3].

В процесі дослідження питань облікового забезпечення управління інтеграційними процесами аграрної сфери на прикладі СОК варто зазначити, що доля їх ефективного функціонування залежить від точності обробки інформації, її узагальнення та формування на основі її даних звітності, яку кооператив має регулярно подавати до фіскальних органів та органів статистики.

Кооператив звітує за свою діяльність на рівні з іншими підприємствами. Складається та подається наступна звітність:

- Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (Баланс ф.№1, 2);
- Звіт про використання доходів (прибутків) неприбутковою організацією;
- Звіт про нарахування єдиного соціального внеску;
- Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого(сплаченого) на користь фізичних осіб і сум утриманого з них податків (1-ДФ);
- Спеціалізована статистична звітність [4].

Отже, результати проведених досліджень вказують на низький рівень розвитку системи обліково-законодавчого забезпечення СОК. Це пов'язано з тим, що на сьогоднішній день нормативно-правове регулювання даного питання в Україні захарашене надмірною кількістю актів, які по своїй суті суперечать один одному, але по правовій силі знаходяться на одному рівні.

Література.

1. Трачова Д.М. Облікове забезпечення функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів / Д.М. Трачова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/982/1/Облікове_забезпечення_ефективного_функціонування_сільськогосподарських_обслуговуючих_кооперативів.docx.

2. Пам'ятка користувачу: фахівці розповідають, як не помилитися з організацією кооперативу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/pamatka-koristuvacu-fahivci-rozpovidvidpovidi-na-najposirenisi-pitanna-sodo-roboti-kooperativiv>.

3. Практичне керівництво з питань обліку і оподаткування багатофункціональних сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах (СОК) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cba.org.ua/two/images/stories/documents/Finance_RED_Manual_UKR.pdf.

4. Пам'ятка користувачу: фахівці розповідають, як не помилитися з організацією кооперативу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/pamatka-koristuvacu-fahivci-rozpovidvidpovidi-na-najposirenisi-pitanna-sodo-roboti-kooperativiv>.

ПЕРСПЕКТИВИ І НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Подлегаєва О.А., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка*

Прагнення України стати членом ЄС вимагає відповідних змін у законодавстві, нормативно-правовому забезпеченні бухгалтерського обліку.

---

* Науковий керівник – Поливана Л.А., к.е.н., доцент